

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

Onderwijspersoneel en

Primair Onderwijs

Van

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Nee**

Datum

17 juni 2026

Referentie

64866849

Bijlagen

Kamerbrief overgang po-vo

1. Terugblik CvTE

2. Behoeftepeiling keuzevrijheid

3. Onderzoek CitoLab

nota

Kamerbrief overgang po-vo

Aanleiding

Met bijgevoegde Kamerbrief (bijlage 1) informeert u de Tweede Kamer over enkele zaken in het kader van de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs. In de Kamerbrief wordt onder meer voorgesteld toe te werken naar één centrale aanbieder van de doorstroomtoets, met zowel een papieren als digitale toets. Hiermee wordt onder andere invulling gegeven aan de motie Rooderkerk¹². Middels deze nota vragen we u akkoord te gaan met de inhoud en de verzending van de Kamerbrief.

Geadviseerd besluit

Wij vragen u:

- Akkoord te gaan met de inhoud van de Kamerbrief 'overgang po-vo'.

Indien u akkoord gaat vragen wij u de Kamerbrief te ondertekenen.

Kernpunten

- Aan de Tweede Kamer is toegezegd voor het zomerreces van 2026 een Kamerbrief te sturen waarin enkele zaken rondom de doorstroomtoets en schooladvisering aan bod komen.
- De inhoud van de kamerbrief betreft:
 - Het definitieve beeld van de toetsresultaten van het schooljaar 2025/2026 zoals opgeleverd door het CvTE.
 - Een voorstel om toe te werken naar één centrale aanbieder van de doorstroomtoets mits er zich geen onverwachte ontwikkelingen voordoen die tot heroverweging van dit besluit leiden. Daarbij gaat het onder andere om uitkomsten van lopende onderzoeken.
 - Een passage over de bredere doorontwikkeling van de doorstroomtoets. Hierin wordt ingegaan op de motie Herzberger en Rooderkerk over het verlagen van het gewicht van de doorstroomtoets in het schooladvies.³ Daarnaast wordt een reactie gegeven op de motie Boomsma en Rooderkerk over een apart

¹ Verzoekt de regering te verkennen wat er nodig is om te komen tot één doorstroomtoets en te komen met een mogelijk tijdpad voor de invoering daarvan, en daarover aan de Kamer te rapporteren.

² De Tweede Kamer verzoekt de regering alles op alles te zetten om in 2027 naar één doorstroomtoetsaanbieder te gaan.

³ Motie van de leden Herzberger (NSC) en Rooderkerk (D66): Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 31 293 nr. 834: verzoekt de regering het gewicht van de doorstroomtoets af te halen en voortaan de toetsuitslag naast alle verzamelde data en observaties en alleen als ondersteuning van het schooladvies van de leerkracht mee te wegen.

toetsadvies praktijkonderwijs.⁴ Ook wordt ingegaan op de motie Beertema en Paul over waardering van praktische vaardigheden in het po.⁵

- Een update over de verkenning naar een breder schooladvies naar aanleiding van de motie Rooderkerk.⁶

Toelichting

Politieke context:

Er is al enige tijd een brede discussie in de Tweede Kamer over de overgang van het po naar het vo en de rol van de (doorstroom)toetsen hierin. Ten aanzien van dat laatste verzoekt het veld en de Kamer om de functie, inhoud en vorm door te ontwikkelen. De Tweede Kamer heeft langs al die aspecten ook verschillende moties ingediend. OCW is op verschillende manieren bezig met deze doorontwikkeling en werkt verder integraal aan verbetering van de soepele overgang van het po naar het vo. Wat betreft schooladvisering loopt een verkenning naar een breder schooladvies.

Financiële overwegingen

Nb. Hieronder worden zowel ten aanzien van het voorstel voor de wijziging naar één aanbieder van de doorstroomtoets als brede brugklas financiële consequenties geschetst.

Voorstel één centrale aanbieder

Als er één centrale aanbieder van de doorstroomtoets komt, kunnen de jaarlijkse kosten voor de aanbieder/ontwikkelaar mogelijk dalen omdat taken zoals ontwikkeling, afname, kwaliteitscontrole en normering niet door meerdere partijen tegelijk hoeven te gebeuren. De combinatie van een papieren én digitale toets via één aanbieder is het duurste scenario. Dit omdat het beschikbaar maken van zowel een papieren als digitale toetsvariant het duurste is. Desondanks adviseren wij om beide toetsvormen te behouden vanwege de onderbouwde voorkeuren van het veld.

Tegelijkertijd is nu nog onduidelijk of, en zo ja wat, de exacte financiële gevolgen zijn van het stelsel met een aanbieder. De gesprekken over de inrichting van het stelsel vinden momenteel plaats en de financiële gevolgen zijn afhankelijk van de

⁴ Motie van de leden Boomsma (JA21) en Rooderkerk (D66): Tweede Kamer, vergaderjaar 2025–2026, 36 745, nr. 19: verzoekt de regering voor het schooljaar 2026–2027 een enkelvoudig toetsadvies praktijkonderwijs mogelijk te maken, zoals dat ook kan voor het vwo.

⁵ Motie van de leden Beertema en Paul: Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 200 VIII nr. 143: verzoekt de regering te onderzoeken hoe in de eindtoets in het basisonderwijs praktische vaardigheden en competenties, de «rechterhandjes», kunnen worden geïmplementeerd om te bewerkstelligen dat naast de cognitieve en theoretische vaardigheden ook de praktische competenties positief worden herkend en erkend en worden meegenomen in een positief getoonzette waardering in de uitslag van de eindtoets.

⁶ Motie van het lid Rooderkerk (D66): Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 31 293 nr. 817: verzoekt te verkennen hoe kinderen een breder schooladvies kunnen krijgen aan het einde van de basisschool, dat bijvoorbeeld gericht is op praktijkonderwijs, toegepast onderwijs en theoretisch onderwijs, en zij dan later in de middelbareschooltijd de keuze kunnen maken voor een definitieve, zo nodig smallere, richting.

uitkomst van deze gesprekken. Bij meerkosten zal het verzoek om dekking ingediend worden bij voorjaarsbesluitvorming 2027. Deze meerkosten kunnen naar verwachting door extensivering op de eigen begroting worden gedekt.

Brede brugklas

In de brief wordt ingegaan op brede brugklassen in verband met een breder schooladvies en de overgang po-vo. Wat betreft de financiële ondersteuning van scholen die aan de slag willen met brede brugklassen, is het ministerie van OCW – zoals afgesproken in het vooroverleg van het onderwijskansendebat – nog aan het uitwerken wat we doen met de CA-middelen voor brede brugklassen.

Juridische overwegingen

Een overgang naar één centrale aanbieder van de doorstroomtoets vereist een wetswijziging. Daarbij geldt dat de noodzaak tot beperking van de keuzevrijheid moet worden aangetoond. Temeer nu het stelsel met meerdere aanbieders pas net een paar jaar actief is. Over nut en noodzaak bestaat discussie, met valide argumenten. Bovendien loopt de evaluatie van het huidige stelsel nog. Daarnaast bestaat er een politieke en bestuurlijke wens om vooruitlopend op een meer integrale herziening, de eerste stap te zetten door de vorm van de toets aan te passen. De onderbouwing om de wijziging ten aanzien van de vorm te prioriteren, is echter dun omdat dit niet de brede kritiek op de doorstroomtoets adresseert. Tegelijkertijd is er voldoende beleidsmatige onderbouwing die het werken met één centrale toetsaanbieder ondersteunt.

Krachtenveld

In de afgelopen maanden is gesproken met diverse partijen uit het veld over de impact van een mogelijke stelselwijziging. De rode draad uit deze gesprekken is dat een wijziging naar één centrale aanbieder de zorgen over de vergelijkbaarheid van toetsadviezen ten dele kan wegnemen maar niet tegemoetkomt aan het onderliggende verzoek om anders naar toetsing (o.a. de functie en de inhoud) en schooladviezen te kijken. Vrijwel alle partijen geven aan dat we niet het gewenste effect krijgen zolang de functie van de doorstroomtoets niet verandert. Daarnaast is een aantal partijen niet overtuigd van de noodzaak van een stelselwijziging. De evaluatie van het huidige stelsel loopt nog, en er is te weinig onderzoek naar de vraag of verschillen tussen toetsen echt de vergelijkbaarheid verminderen, zo geven zij aan.

Scholen staan (zo blijkt uit een peiling, zie bijlage 2) redelijk welwillend tegenover een stelsel met één aanbieder. Maar, scholen hebben een sterke voorkeur voor een specifieke toets en kunnen weerstand ervaren bij verandering. Ook moeten toetsen nog worden aangepast aan het nieuwe curriculum. Indien de Kamer bij hun verzoek blijft om zo snel mogelijk over te gaan naar één aanbieder van de doorstroomtoets, dan wordt het onderwijsveld hierdoor geconfronteerd met meerdere veranderingen kort achter elkaar.

Datum
17 juni 2026

Met de huidige toetsaanbieders wordt gesproken over de overgang naar één aanbieder. Voor hen is op korte termijn duidelijkheid belangrijk, omdat ze al werken aan toetsen voor 2029 en verder en tijdig moeten weten hoe en wanneer zij hun werkzaamheden moeten afbouwen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.